

Dosarul nr. 3r-334/23

2-20117659-01-3r-07122023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – T. Avasiloaie

Instanța de fond: Curtea de Apel Chișinău –G. Dașchevici, A. Bostan, G. Mîra

DECIZIE

20 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Stela Procopciuc
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând recursul declarat de către Valeriu Mitrofan,
în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea lui Valeriu Mitrofan împotriva Instituției Publice Centrul de Excelență în Construcții cu privire la constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație, obligarea acordării permisiunii de a face cunoștință și de a efectua fotocopiile de pe actele solicitate prin cererea nr. 02/20 din 14 august 2020, precum și încasarea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din data de 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea privind repunerea în termen a apelului motivat, s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Valeriu Mitrofan împotriva hotărârii din 21 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La 24 septembrie 2020, Valeriu Mitrofan a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Instituției Publice Centrul de Excelență în Construcții, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație, în legătură cu neeliberarea în termen a copiilor de pe documentele solicitate prin cererea nr. 02/20 din 14 august 2020, obligarea permiterii de a lua cunoștință și de a efectua fotocopiile din Registrul documentelor de ieșire ce cuprinde perioada aprilie – iunie 2019, cerință solicitată în cererea privind accesul la informație nr. 02/20 din 14 august 2020 și încasarea prejudiciului moral în mărime de 5 000,00 lei.

Prin hotărârea din data de 21 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins acțiunea depusă de Valeriu Mitrofan împotriva Instituției Publice Centrul de Excelență în Construcții cu privire la constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație, obligarea pârâtului să permită de a face cunoștință și de a efectua fotocopiile actelor solicitate prin cererea nr. 02/20 din 14 august 2020, încasarea prejudiciului moral în sumă de 5000 lei. (f.d. 197, vol.I)

La 24 februarie 2023 Valeriu Mitrofan a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din data de 21 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d.200, vol.I)

Valeriu Mitrofan a expediat la 02 octombrie 2023, ora 22.16 la adresa electronică a instanței de fond motivarea apelului. Instanța de fond la data de 03 octombrie 2023, ora 08:17, a redirecționat motivarea apelului Curții de Apel Chișinău. (f.d.4-22, vol. II)

Prin apelul motivat, Valeriu Mitrofan a solicitat instanței de apel repunerea apelului în termen.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 19 octombrie 2023 a respins cererea privind repunerea în termen a apelului motivat, a declarat inadmisibil apelul depus de către Valeriu Mitrofan împotriva hotărârii din 21 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 25-27, vol.II)

Împotriva încheierii instanței de apel a depus recurs Valeriu Mitrofan, prin care a solicitat repunerea recursului în termen, admiterea recursului casarea încheierii instanței de apel cu remiterea dosarului la rejudecare. (f.d 32-50, vol.II)

În motivarea recursului Valeriu Mitrofan a indicat că încheierea instanței de apel și hotărârea instanței de fond sunt ilegale, ori nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauze, concluziile instanțelor de judecată expuse sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Recurentul a indicat că prin declararea inadmisibilă a apelului în lipsa unei teme legal, afectează nu numai drepturile părților la un proces echitabil dar și încrederea părților în actul justiției, urmând astfel, de înlăturat viciul respectiv.

În opinia recurentului instanța de apel neîntemeiat a respins și ulterior a declarat inadmisibil apelul, deoarece în cazul în care a constatat niște cerințe neclare înaintate de reclamant/apelant, atunci era oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate.

La dosar nu este anexată nici o probă ce confirmă faptul că instanța de fond a expedit lui Valeriu Mitrofan hotărârea motivată emisă de instanța de fond, precum și faptul că acesta a recepționat hotărârea motivată emisă de instanța de fond.

Argumentul instanței de apel precum că apelantul Valeriu Mitrofan a recepționat copia hotărârii motivate la 01 septembrie 2023, fapt confirmat prin semnătura aplicată pe avizul poștal, anexat la dosar, este lipsită de un suport juridic din motiv că semnătura aplicată pe avizul de recepție nu-i aparține.

Mai mult recurentul a subliniat că a depus apel motivat la 02 octombrie 2023 în termenul legat stabilit în art.232, alin. (2) din Codul administrativ.

Recurentul a susținut că la examinarea cauzei, instanțele de judecată urmau să inițieze discuții juridice cu participanții la proces, pentru a clarifica toate aspectele importante examinării cauzei și pentru a asigura respectarea drepturilor apelantului.

În asemenea împrejurări, Valeriu Mitrofan a considerat că admiterea recursului, cu casarea încheierii din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău este necesară, din motiv că menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului recurentului de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Curtea Supremă de Justiție a expedit prin intermediul poștei electronice pentru notificare Instituției Publice Centrul de Excelență în Construcții copia recursului depus de către Valeriu Mitrofan, împotriva încheierii din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău. Până la examinarea recursului Instituția Publică Centrul de Excelență în Construcții nu au făcut uz de dreptul procedural de a depune referință privitor la argumentele recursului.

Prin prisma art. 191, alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

În corespundere cu articolul 241, alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 19 octombrie 2023, notificată recurentului prin intermediul poștei electronice la data de 19 noiembrie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică rodica.coman@justice.md anexat la fila dosarului 28, vol. II.

Prin recursul înaintat recurentul a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului, însă instanța de recurs va lăsa fără examinare această solicitare, deoarece recursul depus de către Valeriu Mitrofan la 28 noiembrie 2023 este în termen.

Conform art. 243, alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Examinând recursul, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că la 24 septembrie 2020, Valeriu Mitrofan a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Instituției Publice Centrul de Excelență în Construcții constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație, obligarea acordării permisiunii de a face cunoștință și de a efectua fotocopia de pe actele solicitate prin cererea nr. 02/20 din 14 august 2020, precum și încasarea prejudiciului moral.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani prin hotărârea din data de 21 februarie 2023 a respins acțiunea depusă de Valeriu Mitrofan. (f.d. 197, vol.I)

Valeriu Mitrofan la 24 februarie 2023 a contestat cu apel hotărârea instanței de fond, menționând că se află în imposibilitatea de a prezenta motivarea apelului, întrucât nu dispune de hotărârea motivată a instanței de fond. (f.d.201, vol.I)

Hotărârea motivată a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost expediată apelantului Valeriu Mitrofan, prin intermediul oficiului poștal la adresa indicată în cererea de apel nemotivată și anume r-nul Nisporeni, s. Grozești, fiind recepționată de către acesta la 09 septembrie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție DS2010254758AS. (f.d. 211, vol.I)

Valeriu Mitrofan la 02 octombrie 2023, ora 22.16 a expediat la adresa electronică a instanței de fond motivarea apelului, totodată a solicitat instanței de apel repunerea apelului în termen. Instanța de fond la data de 03 octombrie 2023, ora 08:17, a redirectionat motivarea apelului către Curtea de Apel Chișinău. (f.d.4-22, vol. II)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 19 octombrie 2023 a respins cererea privind repunerea în termen a apelului motivat, a declarat inadmisibil apelul depus de către Valeriu Mitrofan împotriva hotărârii din 21 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 25-27, vol.II)

Valeriu Mitrofan a criticat soluția instanței de apel, indicând că a prezentat motivarea apelului în termen, totodată, a menționat că nu a recepționat hotărârea motivată a instanței de fond, iar semnătura aplicată pe avizul de recepție nu-i aparține.

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, ori în corespundere cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (2).

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Din conținutul normei de drept citate rezultă că legislatorul, pe lângă stabilirea termenului pentru depunerea apelului și a motivării acestuia, a stabilit și modul de depunere și anume dacă motivarea se depune împreună cu apelul acesta se depune la instanța de fond, iar dacă motivarea apelului se depune ulterior se prezintă instanței de apel.

În acest context Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că importanța termenelor procedurale și a modului de executare pentru depunerea apelului este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Prin urmare, neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Instanța de recurs menționează că termenul de procedură și modul de depunere a motivării apelului instituit de legiuitor este prevăzut de o normă imperativă și trebuie executat întocmai. Așa, art. 232, alin. (2) din Codul administrativ stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului motivat este determinat doar de un singur eveniment – de la data notificării hotărârii motivate și se prezintă *instanței de apel*.

Conform art. 97, alin. (1) din Codul administrativ notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod.

Aliniatul 3 al aceleiași norme legale prevede că autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

În conformitate cu art. 109 din Codul administrativ un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de fond a ales modalitatea de comunicare a actului judecătoresc prin poștă cu scrisoare recomandată, astfel, a expediat în adresa lui Valeriu Mitrofan, indicată în cererea de apel nemotivată, hotărârea motivată din data de 21 februarie 2023. (f.d. 210, vol. I)

Potrivit avizului de recepție anexat la fila dosarului 211, Valeriu Mitrofan a recepționat hotărârea motivată a instanței de fond la 01 septembrie 2023.

Conform art. 63, alin. (1) din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 383–390 din Codul civil.

La rândul său, art. 385 din Codul civil prescrie în alin. (1) că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Coroborând normele legale precitate, se constată că în condițiile speței începutul curgerii termenului de depunere a motivării apelului este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării hotărârii motivate, adică ziua de 02 septembrie 2023, iar ultima zi fiind data de 02 octombrie 2023, ora 24.00.

Concluzia instanței de apel precum că ultima zi de prezentare a motivării apelului este ziua de 02 octombrie 2023, ora 17:00, nu poate fi acceptată către instanța de recurs, deoarece, prevederile art. 388, alin. (4) din Codul civil reținute de către instanța de apel se aplică când acțiunea trebuie săvârșită nemijlocit la instanța. La caz, însă, Valeriu Mitrofan a prezentat motivarea apelului prin intermediul poștei electronice, iar potrivit alin. (6) al aceleiași norme legale, documentele depuse la oficiile poștale sau telegrafice până la ora 24 a ultimei zile a termenului se consideră depuse în termen și echivalează cu depunerea la poștă transmiterea textului documentului prin teletip, fax și prin alte mijloace de comunicație.

Prin urmare, ultima zi de prezentare a apelului motivat pentru Valeriu Mitrofan este 02 octombrie 2023, ora 24:00.

Din materialele dosarului rezultă cert că Valeriu Mitrofan a expediat motivarea apelului, prin intermediul poștei electronice la adresa Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, la 02 octombrie 2023, ora 22:16. (f.d. 4, vol. II)

Instanța de fond la data de 03 octombrie 2023, ora 08:17, a redirecționat motivarea apelului Curții de Apel Chișinău. (f.d. 4, vol. II)

În aceste circumstanțe Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Valeriu Mitrofan nu s-a conformat întocmai prevederilor art. 232, alin. (2) din Codul administrativ, or, nu a prezentat motivarea apelului la instanța de apel, apelul motivat a parvenit în adresa instanței de apel la 03 octombrie 2023, ora 08:17, fiind redirecționat de la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

Astfel, este în afara oricărui dubiu că Valeriu Mitrofan nu a depus motivarea apelului în modul și în termenul legal prevăzut la art. 232, alin. (2) din Codul administrativ, deși, de la momentul notificării hotărârii motivate a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de acest drept procedural și a prezenta motivarea apelului la instanța de apel în interiorul termenului legal.

Argumentul lui Valeriu Mitrofan precum că nu a recepționat hotărârea motivată a instanței de fond, iar semnătura aplicată pe avizul de recepție nu-i aparține, este considerat declarativ de către instanța de recurs.

În acest sens sunt reținute prevederile art. 103, lit. a) din Codul administrativ potrivit cărora dacă persoana care urmează a fi notificată nu este găsită în locuința sa,

în spațiile sale de activitate sau într-o instituție comunitară în care locuiește, înscrisul poate fi notificat în locuința acesteia – unui membru matur de familie, unei persoane care lucrează pentru familie sau unei persoane mature care locuiește permanent acolo.

La caz, instanța de fond a expediat hotărârea motivată la adresa indicată de către Valeriu Mitrofan în apelul nemotivat și care corespunde cu adresa indicată de către acesta în recurs și anume r-nul Nisporeni, s. Grozești, iar potrivit avizului de recepție DS2010254758AS, destinatarul trimiterii poștale, a recepționat corespondența la 09 septembrie 2023. (f.d. 211, vol.I)

În urma celor constatate Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în modul expres prevăzut și în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

În corespundere cu prevederile art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte modul și termenele prevăzute de lege, ori modul și termenul de prezentare a motivării apelului este imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestor două condiții atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac. Prin urmare, nerespectarea modului și a termenului de depunere a motivării apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurentului Valeriu Mitrofan, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

Astfel, prin prisma art. 24, alin. (1) din Codul administrativ Valeriu Mitrofan, inițiind acțiune în instanța de judecată, avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă să se intereseze de soarta dosarului și să prezinte apelul motivat *instanței de apel* în termen. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a drepturilor de acces la instanță și declararea căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232, alin. (2) coroborat cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În conformitate cu prevederile art. 65, alin. (1) din Codul administrativ dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen.

Din materialele dosarului rezultă că Valeriu Mitrofan a beneficiat de dreptul prevăzut la art. 65, alin. (1) din Codul administrativ și a solicitat instanței de apel repunerea în termenul de declarare a apelului motivat, însă nu a prezentat nici un motiv plauzibil ce l-ar fi împiedicat să prezente instanței de apel motivarea apelului în termen. Mai mult, motivarea apelului a fost expediată de către Valeriu Mitrofan, prin intermediul poștei electronice în termen la 02 octombrie 2023, ora 22:16 instanței de fond, deși urma să fie prezentată instanței de apel până la 02 octombrie 2023, ora 24:00, inclusiv.

Sub acest aspect Completul de judecată notează că legiuitorul a instituit modul și termenul imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac efectuată necorespunzător și în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

În lumina acestor circumstanțe, instanța de recurs ajunge la concluzia că instanța de apel întemeiat a respins cererea cu privire la repunerea în termen a prezentării apelului motivat și a declarat inadmisibil apelul depus de către Valeriu Mitrofan împotriva hotărârii din 21 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Conjunctura situației de fapt constatată de instanța de recurs și concluziile trase profilează netemeinicia recursului și necesitatea respingerii acestuia cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Valeriu Mitrofan.

Se menține încheierea din data de 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea lui Valeriu Mitrofan împotriva Instituției Publice Centrul de Excelență în Construcții cu privire la constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație, obligarea acordării permisiunii de a face cunoștință și de a efectua fotocopia de pe actele solicitate prin cererea nr. 02/20 din 14 august 2020, precum și încasarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă